

ПрАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ"

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра філософії та суспільних дисциплін

Затверджую:

Директор Навчально-наукового
інституту психології та
соціальних наук

Яна РАСВЄСЬКА

"31" вересня 2026 р.

Схвалено на засіданні кафедри
філософії та суспільних дисциплін
Протокол № 1 від 31.08 2026 р.
Завідувач кафедри

Тамара НІЧ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РИТОРИКА»**

Спеціальності: загальноакадемічна дисципліна

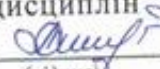
Освітнього рівня: перший (бакалаврський)

Освітньої програми:

Київ МАУП 2026

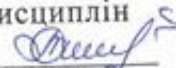
Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Нич Тамара Володимирівна, кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Викладач:

Нич Тамара Володимирівна, кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

„Силябус розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 31.08 2026 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Риторика
Шифр та назва спеціальності	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 год. Семінарські заняття: 14 год. Самостійна робота: 60 год.
Терміни вивчення дисципліни	2 семестр
Вид підсумкового контролю	залік

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

П.І.Б. викладача	Нич Тамара Володимирівна
Науковий ступінь	кандидат філософських наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Філософія; логіка; юридична логіка; логіка, формальна логіка
Напрями наукових досліджень	Історія філософії, логіка, філософія освіти, філософія права, соціальна філософія
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4990-3350 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=If4-VM0AAAAJ Інші: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216928327 https://www.webofscience.com/wos/author/record/JVO-5135-2024
Контактна інформація викладача:	
Email (особистий чи кафедри – вказати на це)	nychtamara@gmail.com (особистий)
Контактний телефон	+38-067-113-53-39
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/nich.html

Анотація курсу. Курс «Риторика» спрямований на опанування теоретичних засад та практичних навичок ділової, міжособистісної та публічної комунікації. В умовах сучасного інформаційного суспільства та конкурентного ринку праці вміння грамотно, переконливо та етично висловлювати свої думки є базовим інструментом для побудови успішної кар'єри, розвитку лідерських якостей та ведення ефективного діалогу. Курс охоплює як класичні канони ораторського мистецтва, так і новітні стратегії неориторики та медіакомунікацій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є публічний виступ та процес комунікації між оратором і аудиторією; закономірності створення, виголошення та сприйняття переконливого, доцільного та ефективного мовлення.

Мета курсу: є формування комунікативної компетентності, ознайомлення студентів з основними поняттями, поглиблене вивчення теоретичних засад спілкування, оволодіння словом та практичними механізмами як універсальними інструментами риторичного досвіду.

Академічна доброчесність: У своїй діяльності з реалізації державної політики у сфері якості освіти дотримуватись зазначених в «Кодексі академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» основних принципів та фундаментальних цінностей академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Завдання навчальної дисципліни:

- ✓ опанувати етапи підготовки публічного виступу (від задуму до виголошення промови);
- ✓ навчитися застосовувати вербальні та невербальні засоби впливу на слухачів;
- ✓ розвинути навички аргументації, ведення дискусій, полеміки та ділових переговорів;
- ✓ засвоїти правила мовного етикету та норми академічної доброчесності;
- ✓ ознайомитись з історією розвитку, законами та ключовими категоріями риторики;
- ✓ розвинути у здобувачів вищої освіти вміння поєднувати комунікативну компетентність з вирішенням питань економічної, юридичної, управлінської теорії і практики, згідно підрозділу 3.3 «Програми забезпечення якості освіти у ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом», який передбачає систематичне збагачення знань майбутніх фахівців.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Курс «Риторика», який формує практичні навички ділової, міжособистісної та публічної комунікації тісно пов'язаний із проблематикою багатьох дисциплін суспільного і гуманітарного блоку. Теоретична основа цього курсу пов'язана з такими навчальними дисциплінами як «Логіка», «Філософія», «Етика та естетика», «Психологія». В подальшому знання, які студенти отримують при вивченні даного курсу, допомагають вдосконалювати компетентності в юридичній, економічній, управлінській сферах.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	
Загальні компетентності (ЗК)	Здатність спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Програмні результати навчання (ПРН)	Усвідомлювати та керуватись у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин			
		лекція	семінар	сам. роб.	Методи навчання
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи риторики, історія формування.					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; опрацювання дискусійних питань); інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах
Тема 1	Теоретичні основи риторики.	2	2	7	
Тема 2	Історичні витоки і розвиток риторики: традиції і сучасність.	2	2	8	
Модульна робота 1					
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти ораторського мистецтва.					
Тема 3	Види красномовства.	2	1	7	
Тема 4	Риторика монологу. Публічний виступ.	2	1	7	
Тема 5	Структура публічного виступу.	2	2	7	
Тема 6	Риторика діалогу. Еристика.	2	2	8	
Тема 7	Доказ у публічному виступі.	2	2	8	

Тема 8	Взаємодія оратора і аудиторії. Культура ораторського мовлення.	2	2	8	навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Модульна робота 2					
Всього:		16	14	60	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;

- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

- усна доповідь;

- доповнення, запитання до того, хто відповідає;

- письмові завдання (тестові, контрольні, модульні);

- самостійне опрацювання тем;

- самостійне виконання практичних завдань.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації. Оцінювання результатів навчання здійснюється за модульно-рейтинговою системою із застосуванням 100-бальної шкали. Максимальна кількість балів, яку може накопичити здобувач за всі види навчальної роботи, становить 100.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Разом
Робота на практичних (семінарських) заняттях і самостійна робота	20	20		40
Модульна контрольна робота	20	20		20
			20	40
Разом	40	40	20	100

Розподіл балів. Розділ передбачає накопичення балів окремо за поточну діяльність (до 80 балів: 40 – модульні контрольні роботи, 40 – робота на заняттях і самостійна робота) та за залік (до 20 балів). Мінімальна сума балів, за якої дисципліна вважається зарахованою, становить 60.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій) формі. Оцінювання: «відмінно» (А) – правильно виконано понад 90 % завдань; «дуже добре» (В) – 82–89 %; «добре» (С) – 75–81 %; «задовільно» (D) – 68–74 %; «достатньо» (Е) – 60–67 %; «незадовільно» (FХ) – менше 60 %. Відсутність роботи – 0 балів.

Зазначені оцінки переводяться в рейтингові бали таким чином: А – 10 балів; В – 9 балів; С – 8 балів; D – 6-7 балів; Е – 5 балів; FХ – менше 5 балів.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни «Риторика» проводиться у формі заліку. Студента допускають до екзамену за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, що відповідають змісту навчальної дисципліни, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною програмою навчальної дисципліни.

Здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, які відповідають змісту навчальної дисципліни, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється аналогічно до балів, які студент міг би отримати на семінарському занятті.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу:

- Здобувач освіти повинен регулярно відвідувати заняття лекційні і семінарські заняття.
- Усі завдання курсу повинні бути виконані та подані своєчасно.
- Порушення термінів без поважних виправдань призводить до зниження оцінки (75% від можливої максимальної кількості балів).
- Отримати додаткові бали за пропущені заняття можна під час виконання завдань для самостійної роботи за консультацією викладача.
- Курс передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах.
- Доповіді та презентації мають бути оригінальними та виконаними самостійно, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Рекомендовані джерела інформації

Основна (базова) література:

1. Докаш, Віталій Іванович. Риторика та культура спілкування: навч. посіб. / Віталій Докаш ; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці : ЧНУ, 2016. – 487 с.
2. Коваленко С. М. Сучасна риторика: навч.-практ. посібник. — Тернопіль : Мандрівець, 2007.
3. Мистецтво красномовства, культури спілкування та ділової комунікації [Текст] : навч. посіб. / Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; уклад. В. І. Докаш. – Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. – 367 с.
4. Ораторське мистецтво: підруч. для студентів вищ. навч. закл. / за ред. М. П. Требіна і Г. П. Клімової ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків : Право, 2013.
5. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посібник. — К. : Видавництво «V.P.K.», 2003.
6. Сагач Г. Ділова риторика : мистецтво риторичної комунікації: навч. посіб. для гуманіт. спец. – Київ : Зоря, 2003. - 255 с.
7. Сивачук, Н. П. Академічна риторика [Текст] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Сивачук Н. П., Снігур І. М., Санівський О. М. ; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, Ін-т філол. та суспільствознавства, Наук.-дослід. лаб. «Театр слова». – Умань : Сочінський, 2013. – 374 с.

Додаткова література:

1. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. TED Talks: The official TED Guide to Public Speaking by Chris J. Anderson. – Вид.: Наш формат, 2016. – 256 с.
- 2.
3. Вандишев В.М. Риторика: історія вчень і понять: навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 264с.
4. Ларрі Кінг, Білл Гілберт. Як розмовляти будь-с ким, будь-коли і будь-де. – Вид.: Моноліт-vizz, 2019. – 204 с.
5. Рогожкин, Олександр Володимирович. Риторика : загальна, судова, оперативна [Текст] : підруч. для студентів юрид. спец. / О. В. Рогожкин ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка, Донец. юрид. ін-т. – Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2008. – 248 с.
6. Тягнирядно, Євгенія Василівна. Риторичні вміння правників: теорія і практика [Текст] : монографія / Є. В. Тягнирядно, Г. Х. Яворська ; Одес. держ. ун-т внутр. справ. – Одеса : ОДУВС, 2009. – 188 с.
7. Степура А. Wow-виступ по-українськи. – Вид.: Моноліт-vizz, 2019. – 304 с.
8. Хоменко І.В. Еристика: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 280 с.